МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я»

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

23 квітня 2026 року

Харків – 2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я»

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

23 квітня 2026 року

Харків
ХНМУ
2026

УДК 159.9:616.89

Редакційна колегія:

М'ясоєдов В. В. – голова, ректор Харківського національного медичного університету, д.мед.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України;

Савєльєва Н. М. – перший проректор з науково-педагогічної роботи Харківського національного медичного університету, д. мед. н., професор;

Кривошапка О. В. – проректор з науково-педагогічної роботи Харківського національного медичного університету, к.мед.н., доцент;

Наконечна О. А. – проректор з наукової роботи Харківського національного медичного університету, д. мед. наук, професор;

Кадикова О. І. – декан І медичного факультету Харківського національного медичного університету, д. мед. наук, професор;

Абасалієва О. М. – в.о.зав кафедри загальної та клінічної психології Харківського національного медичного університету, к. психол. н.;

Соколова І. М. – професор кафедри загальної та клінічної психології Харківського національного медичного університету, д. психол. н.;

Забєліна О. С. – викладач кафедри загальної та клінічної психології Харківського національного медичного університету.

Клінічна психологія та психічне здоров'я: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Харків, 23 квітня 2026 р.). Харків : Харківський національний медичний університет, 2026. 116 с.

У збірнику представлено матеріали науковців, практичних психологів, викладачів, здобувачів вищої освіти та фахівців у сфері психічного здоров'я з різних регіонів України. Доповіді присвячено актуальним проблемам клінічної психології, психічного здоров'я, психотерапії, психологічної реабілітації, кризової та травмофокусованої допомоги, психосоціальної підтримки в умовах війни, а також сучасним підходам до професійної підготовки фахівців психологічного профілю.

Наукове видання рекомендовано науково-педагогічним працівникам, психологам-практикам, психотерапевтам, докторантам, аспірантам, магістрантам, здобувачам вищої освіти та всім, хто цікавиться сучасними проблемами клінічної психології та збереження психічного здоров'я.

Автори публікацій несуть відповідальність за дотримання авторського права, точність цитування, достовірність наведених фактологічних даних, а також за граматичні й стилістичні помилки.

УДК 159.9:616.89

СПІЛКУВАННЯ *Шостак А. І.*	
ОСОБИСТІСНІ ЧИННИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПРИДАТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ *Яновська Т. А., Михайлик Л. М.*	112
RESILIENCE AS A RESOURCE FOR COPING WITH CRISES IN ADOLESCENCE *Sheyko A. O.*	114

Емоційна стійкість виступає ще одним значущим компонентом професійної придатності, оскільки діяльність психолога пов’язана з постійним впливом психоемоційних навантажень. Здатність зберігати внутрішню рівновагу, протистояти стресовим впливам та ефективно функціонувати в умовах емоційної напруги забезпечує не лише професійну ефективність, але й психологічне благополуччя самого фахівця. У наукових працях підкреслюється, що емоційна стійкість тісно пов’язана з емпатійністю, оскільки ефективна професійна взаємодія передбачає поєднання здатності до співпереживання з умінням контролювати власні емоційні реакції. Саме баланс між цими характеристиками дозволяє психологу підтримувати якість професійної допомоги без втрати особистісних ресурсів.

Розгляд особистісних чинників професійної придатності майбутніх психологів дозволяє визначити, що ефективність їхньої майбутньої діяльності зумовлюється не лише рівнем фахової підготовки, але й сформованістю комплексу внутрішніх психологічних характеристик. Професійна придатність постає як результат інтеграції мотиваційних, емоційних і рефлексивних компонентів, що забезпечують здатність до продуктивної взаємодії з клієнтами, адекватного реагування на складні психологічні ситуації та збереження професійної позиції. У цьому контексті особистісні якості виступають не другорядним, а визначальним чинником, який впливає на характер професійного функціонування психолога.

Водночас аналіз дає підстави розглядати професійну придатність майбутніх психологів як динамічне утворення, що формується у процесі навчання та професійного становлення. Це означає, що розвиток таких характеристик, як емоційна стійкість, емпатійність, здатність до саморегуляції та рефлексії, має бути цілеспрямованим компонентом професійної підготовки. Такий підхід дозволяє змістити акцент із оцінки придатності як фіксованої властивості на її розуміння як процесу розвитку, що відкриває можливості для підвищення якості підготовки майбутніх фахівців і забезпечення їхньої готовності до ефективної професійної діяльності.

RESILIENCE AS A RESOURCE FOR COPING WITH CRISES IN ADOLESCENCE

Sheyko A. O.
Kharkiv National Medical University, Kharkiv

One of the fundamental problems in psychology is the relationship between a person and a situation: the correlation between the subjective and the objective, the internal and the external world. It is the situation that determines the behavior of the individual, which, in its various manifestations, reflects the specifics of the inner life of the personality, its values, meanings, intentions, attitudes toward people and the world, as well as characteristics of temperament and emotional expression.

Among the many types of life situations, critical situations occupy a special place. They reflect an acute contradiction between the individual’s orientation toward the fullest self-realization and the impossibility of satisfying certain values that are of significant importance to them. Critical situations challenge the individual and test the development and strength of their internal potential. The success of development, activity, social functioning, as well as personal integrity, maturity, and resilience depend on the correctness of the chosen coping strategies in such situations.

During adolescence, the problems of coping with critical situations are perceived particularly acutely. This is due to the uneven development of many personality structures during this period, as well as their individual specificity. Therefore, a young person may be vulnerable to external influences that can distort their inner world and hinder processes of self-improvement. Instability in the face of undesirable influences in critical situations may manifest at behavioral, motivational, emotional, and communicative levels. Such manifestations can lead to decreased academic performance, deterioration of relationships with others, loss of physical and mental health, and frequent occurrence of problematic and conflict situations in communication. In addition, conflicts with peers, academic pressure, or family difficulties may themselves become

critical situations for adolescents. It is under such conditions that the level of their psychological resilience is revealed.

The problem of psychological resilience is of great importance today, as for full and effective functioning, a person must remain stable, balanced, harmonious, maintain high working capacity, and possess sound mental health.

The concept of “resilience” in modern science has multiple meanings. Personal resilience is associated with a person’s ability to orient toward specific goals, the nature of their temporal perspective, and the organization of their activity. Resilience is an integral part of human development, leading to optimal interaction between the individual and the environment. It acquires particular importance in the development and formation of adolescent personality.

One of the effective ways to develop psychological resilience is psychological and pedagogical training, which combines scientifically grounded methods and practical exercises aimed at developing self-regulation skills, constructive thinking, and harmonious interaction with the environment.

In conclusion, it can be noted that the development of resilience helps adolescents effectively cope with difficulties, maintain academic motivation, and build healthy social relationships, which form the foundation of their future development.